

*Verslag van zes dagen bestuurslidmaatschap
30 november tot en met 5 december 1974
door Jaap de Jong*

Het weekend van nieuw gekozen bestuursleden in Leerdam is -behalve voor het verder onderling kennismaken- vooral gebruikt om te komen tot een verdeling van de taken. Daarbij is redelijk de hand gehouden aande functie-/taakverdeling uit de beleidsnota. Er is grote prioriteit gelegd bij partijopbouw en vorming/scholing (waaraan respectievelijk drie en twee bestuursleden hun inzet en aandacht gaan wijden), en aan raads- en statenwerk, de interne versterking van de partij dus.

Het grootste probleem was, dat het congres twee exclusieve kandidaten voor de functie 'secretaris buitenland' heeft gekozen: Dick Bot en Sjef Theunis. Besloten is, dat er -gezien de verdere prioriteiten- maar ruimte is voor één dergelijke secretaris. Er is nu een gesprek gepland tussen de beide kandidaten en een aantal andere bestuursleden. Mocht dat gesprek geen oplossing brengen, dan zal er op korte termijn een keuze gemaakt moeten worden tussen beiden.

Zelf ben ik algemeen bestuurslid voor ad-hoc taken. Dat zijn op dit moment: voor een half jaar assistent voor kerngroep- en congresorganisatie. Dit vergt extra werk door de tweede zitting van het najaarscongres en de overgang naar tien kerngroep-vergaderingen per jaar. Daarnaast ben ik voorlopig belast met de voorbereiding van de discussie over de consequenties van het -van het vorig bestuur afkomstige en door het congres aangenomen- voorstel voor een commissie die taken en bevoegdheden van de kerngroep en de openheid binnen de partij gaat bestuderen. Daarover moet de commissie voorstellen formuleren voor het volgende najaarscongres.

Het zijn taken waarmee ik op dit moment tevreden ben, zoals ik ook tevreden ben over de verdeling van de andere taken, de samenstelling van het bestuur in ogenschouw genomen.

Ondertussen is er een eerste vergadering geweest van de taakgroep 'organisatie', waaruit voor mij een aantal praktische taken zijn voortgevloeid: het organiseren van de eerstvolgende kerngroepvergadering en de vervolgzitting van het najaarscongres, respectievelijk op 25 januari en 1 februari.

*Informatieboekje
en enquête
voor alle leden van het haagse
aktiecentrum.*

In de loop van januari ontvangen alle leden van het actiecentrum Den Haag een informatieboekje over het werk dat wij in Den Haag kunnen doen en ook daadwerkelijk tot uitvoering brengen.

Het is eigenlijk een uitwisseling van informatie. Want tegelijkertijd ontvangt men een enquête-formulier met antwoordenveloppe. In deze vragenlijst hebben we geprobeerd alle voor het actiecentrum relevante informatie over de leden te verzamelen.

Daarom vragen we met enige nadruk aan iedereen, ook als u al eens eerder zulke vragen beantwoord hebt- deze vragenlijst in te vullen en aan het actiecentrum terug te zenden. Ook als u niet in staat bent erg actief te worden of actief te blijven in het haagse PPR-werk.

Een van de noodzakelijke voorwaarden voor het functioneren van een actie-partij als de PPR is, het kunnen beschikken over een aantal belangrijke gegevens.

verslag bestuurslidmaatschap

periode 6 dec.- 12 jan.

Sinds het vorige verslag heb ik deelgenomen aan 3 algemeen-bestuursvergaderingen, 2 van de taakgroep organisatie en een van het kongres-presidium. Hoewel deze bijeenkomsten zowel een hoop informatie als een nadere kennismaking met vooral andere bestuursleden met zich mee brachten blijf ik nog steeds steken in een oriënterende fase. Steeds weer blijkt dat je m.n. informatie over allerlei interne zaken mist, dat je je nog steeds onzeker voelt en daardoor ook wel eens dingen laat lopen. Dat wil nog niet zeggen dat ik het werk niet prettig vind. Zelf heb ik overigens wel het idee dat dit nieuwe bestuur t.a.v. het vorige een flinke verlinksing is opgetreden.

In de afgelopen periode heeft het bestuur inderdaad een keuze gemaakt voor de functie "sekretaris buitenland". Met grote meerderheid is Dick Bot gekozen. Daarmee zijn de problemen nog niet de wereld uit; op dit moment is het nl. nog de vraag of Sjef Theunis in het bestuur wil blijven en zo ja in welke functie.

In alle bestuursvergaderingen is gesproken over de abortuskwestie, m.n. over de vrijheid die 2 fraktieleiden (Bas de Gaay Fortman en Dolf Coppes) zich veroorloofd hebben om de demonstratie in Amsterdam in het lopenbaar af te keuren, en daarmee een van de partij-besluiten afwijkend standpunt in te nemen. Het bestuur heeft hen een brief geschreven waarin dit scherp werd afgekeurd. Het bestuur had zichzelf trouwens, bij een onthouding en een aantal afwezigen, achter de eisen van "Wij vrouwen eisen" gesteld.

N.a.v. de vertrouwelijkheid van stukken heeft er een eerste discussie plaatsgevonden over de verhouding tussen Jos Vernooij en mijzelf en onze aktiecentra. Een discussie die n.a.v. mijn stuk in R.A. (dat Jos in het Amsterdamse blad "damrak" heeft overgenomen) zal worden voortgezet. Wij hebben er vertrouwen in dat onze houding in het partijbestuur niet tot grote problemen zal leiden. Wel hebben wij ons gebonden tot die discussie vertrouwelijke stukken ook vertrouwelijk te houden. (Dit zijn de stukken van de tweede kamerfractie en het overlegorgaan der progressieve partijen).

Een duidelijk meningsverschil bleek er in het bestuur wel te bestaan over een motie op het najaarskongres ingediend, waarin de frakties verzocht werd tegen de defensiebegroting te stemmen. Elf bestuursleden wilden deze motie negatief preadviseren, een onthield zich en drie (Dirk Smit, Jos Vernooij en ik) adviseerden positief. De Haagse ledenvergadering heeft mij ondertussen gesterkt in deze houding. Wel telt voor de meeste bestuursleden deze motie ze zwaar dat zij er de portefeuillekwestie aan willen verbinden.

Op zaterdag de 11e januari heeft het partijbestuur zich voorbereid op de kennismaking met frakties en bewindslieden, die de 17e en 18e plaatsvindt. Hierbij heeft voor het eerst een politieke gedachtenwisseling plaatsgevonden m.n. over de progressieve samenwerking, het aangaan van een regeerakkoord voor 1977 en de regeringssamenwerking

nu en de mogelijke na 1977. De belangrijkste konklusie was dat gepoogd moet gaan worden een regeerakkoord te gaan sluiten met PvdA en PSP, en dat onderzocht moet worden in hoeverre de CPN en eventueel de SP hierbij betrokken kunnen worden. In ieder geval werd er hierbij door niemand gedacht aan de konfessionelen. Ook na de verkiezingen zou de PPR zich niet gaan richten op regeringssamenwerking met de konfessionelen. Ongeveer een derde van het bestuur, waaronder ikzelf, zei nu al deze samenwerking zowiezo niet te willen, de anderen behielden een zekere ruimte open. In het volgende verslag hoop ik de reactie van de fractie te kunnen verwerken.

In de kennismaking zal verder ook gepraat worden over een, zeer vertrouwelijke, notitie van Bas over mogelijke breekpunten met de huidige regering en een kritiese reactie van Pier van Gorkum hierop. Ik zal het wel niet mogen zeggen, maar het stuk van Bas kwam er eigenlijk op neer dat de partij geen breekpunten mag stellen. In het bestuur bestond een algemene voorkeur voor de reactie van Pier.

Verder heb ik me beziggehouden met de voorbereidingstaken voor kongressen en kerngroepen, en ik ben bezig de laatste hand te leggen aan een notitie over het instellen van de komissie "taken en bevoegdheden kerngroep".

Als laatste heb ik in de verslagperiode een gedeelte van de provinciale ledenvergadering bijgewoond, heb ik deelgenomen aan een stille nachtelijke demonstratie voor de Chileense arts Bautista van Schouwen en zou ik deelgenomen hebben aan de abortusdemonstratie in Amsterdam als ik niet een verkeerde jas had aangetrokken.

Alle drie omdat ik vind dat je als bestuurslid meer verplicht bent je betrokkenheid bij zowel interne partijzaken als allerlei politieke problemen tot uitdrukking te brengen.

Jaap de Jong

Verslag landelijk bestuurslidmaatschap 13 t/m 27 jan.

In de algemene Bestuursvergadering van 27 jan is opnieuw gepraat over de specifieke verhouding van Jos Vernooij en mij met onze eigen aksiecentra. Dit maal n.a.v. mijn vorig verslag in Radikaal Aktief, waarin ik op een aantal punten (m.n. progressieve samenwerking en breekpunten met de regering) van de discussie een te sterk persoonlijk gekleurde weergave heb gegeven. Het gevaar dat deze vorm van verslaggeving - die per definitie subjektief is - als objektieve informatie wordt opgepikt door b.v. haagse kranten, was een bron van bezorgdheid. De diepergaande discussie n.a.v. mijn diskussiestuk werd, o.a. op mijn verzoek, verder uitgesteld. We konden elkaar vinden op het principe dat deze verslagen voortaan gebaseerd zullen zijn op de goedgekeurde verslagen. Dat betekent prakties wel dat de verslaggeving minder aktueel zal zijn, maar dat bezwaar kan opgeheven worden door mondelinge informatie tijdens de ledenvergaderingen.

In de nu dus wel kortere verslagperiode was de kennismaking met frakties en bewindslieden de belangrijkste gebeurtenis. Omdat de verslagen daarvan nog niet binnen zijn zal ik me beperken tot eerste, subjektieve indrukken. In de fraktie bleken in ieder geval wel meer bezwaren te bestaan tegen mogelijke samenwerking met marksistische partijen. Tot echte konklusies is het echt niet gekomen en ik zou dat, gezien de aard en de kwaliteit van de discussie, ook niet terecht gevonden hebben. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over de verhouding en samenwerking tussen frakties en partijbestuur, o.a. een maandelijks koördinatie vergadering.

In de verslagperiode is verder aan de hand van mijn diskussieleidraad besloten de kommissie Taken en Bevoegdheden Kerngroep in te stellen. Op dit moment zijn Jos en ik bezig die kommissie gevuld te krijgen met vertegenwoordigers van allerhande soorten aktiesentra. Ook ben ik bezig aan een eerste draaiboek voor de totstandkoming van PPR- en Progressief program, zowel voor de normale verkiezingen in 1977 als voor noodgevallen, wanneer het kabinet mocht vallen en de kamer vroegtijdig ontbonden wordt. Verder ben ik vooral bezig geweest aan de voorbereiding van het vervolgongres, en heb ik de bijeenkomst van de Groep Raads- en Statenwerk in Arnhem bezocht.

Op dit moment wordt er gewerkt aan een inventarisatie van belangrijke politieke problemen waarover de PPR een standpunt moet innemen. Suggesties hiervoor kan men ook bij mij kwijt.

Jaap de Jong.

PARTIJBESTUUR

Deze keer geen zakelijk verslag. Voor een verslag van de bestuursactiviteiten kan ik verwijzen naar de laatste PPRAK. Waar ikzelf meer behoefte aan heb is het voorleggen van een moeilijke politieke zaak waar ik in het vervullen van mijn bestuursfunctie steeds mee te maken heb. Ook dat lijkt me een vorm van verslaggeving.

Formeren gaat van au; regeren is pijnlijk; heeft de progressieve samenwerking een besmettelijke ziekte die de dood tot gevolg heeft?

Toen het eerste kabinet Den Uyl was geformeerd, was het duidelijk dat de tijden van polarisatie tussen links en de VVD met de confessionelen als slachtoffer, grotendeels voorbij zouden zijn. Je kunt je nu dan ook afvragen of voor sommige "progressieven" de polarisatie slechts een middel was om (weer) aan de macht te komen in plaats van een principieel politieke strategie te voeren, die tot doel heeft duidelijk te maken hoe de belangen liggen en door wie welke belangen verdedigd worden. In die regeringssamenstelling was en is de PvdA de centrumpartij, de groep die binnen het kabinet een doorslaggevende functie heeft in de besluitvorming. Dus ook de groep die slachtoffer werd van een nieuwe vorm van polarisatie, en wel tussen de KVP/ARP enerzijds en de PPR en de andere linkse partijen aan de andere kant.

Bovendien werden de PvdA en de PPR het slachtoffer van de spanning tussen pretenties (die ze als oppositiepartijen makkelijk konden belijden) en de praktische daden die er tegenover kwamen te staan, en meestal de pretenties niet waarmaakten. Nu is deze spanning weliswaar inherent aan ons parlementair systeem en onze partijpolitieke verdeeldheid. Ze gaat dus op voor alle partijen die regeringsverantwoordelijkheid dragen. Voor de partijen die zeggen dat ze maatschappijveranderingen voorstaan, moet zij een probleem zijn omdat zowel haar vertegenwoordigers die spanning op z'n minst moreel moeten voelen, als wel dat progressieve kiezers meer daden van hun partijen verwachten dan behoudende kiezers van de hunne.

De PPR bestaat niet voor niks apart naast de PvdA, en het was dan ook zeker niet toevallig dat zij als enige van de nieuwe partijen haar steun behield bij staten- en gemeenteraadsverkiezingen. De PPR schat zichzelf in het politieke krachtveld links van de PvdA in, en zij ziet haar functie in het naar links trekken van de PvdA, zowel door haar bestaan als haar praktijken politiek handelen (het loodvisje Bas en de haai Joop). Het kan dan ook niet anders dan dat de PPR op die genoemde spanning anders reageert dan de PvdA, waarbij ook nog allerlei socio-psychologische factoren een rol spelen.

De laatste tijd blijkt dan ook het aantal spanningen (voor de PvdA'ers irritaties, volgens mij politieke meningsverschillen) tussen PvdA en PPR toe te nemen. Ik ben steeds minder in staat me aan de indruk te onttrekken dat voor belangrijke (is dus machtige) groepen binnen de PvdA, met name aan de top, het uitoefenen van macht belangrijker is dan de mogelijke resultaten van die machtsuitoefening. Die spanning wordt ekstra versterkt door de komende krachtmeting binnen de PvdA op haar aprilkongres (b.v. op punten als vrede en veiligheid, en progressieve samenwerking na deze regeerperiode).

Het probleem waar ik me nu bij het deelnemen aan veel beslissingen mee geconfronteerd voel, is: wanneer je trouw blijft aan je eigen beginselen en programma mag je - afgaande op de ontwikkelingen en de toestand nu - veronderstellen dat dit uiteindelijk tot een breuk in het progressieve kamp kan leiden.

Dat maakt allerlei, op zichzelf vrij onbelangrijke beslissingen, loodzwaar. Een breuk met het kabinet, die door mij wenselijk en waarschijnlijk wordt geacht, betekent dan ook niet alleen een breuk met de confessionelen, maar maakt de kans op een breuk met de PvdA ook groot.

Ter ondersteuning van mijn pessimisme wil ik nog twee andere tendenties aanwijzen.

Wanneer wij kijken naar het andere politiek belangrijk nivo, dat van de gemeenteraden, zien we overeenkomende

ontwikkelingen. Het noemen van Amsterdam is al voldoende.

Maar kijk eens naar Den Haag zelf, waarin een PvdA die de programkollegeonderhandelingen enerzijds gebruikt als polarisatie-verkiezingsstrategie naar de rechtse partijen, anderzijds gebruikt om de verschillen met PPR en PSF te verdoezelen. Vervolgens akkoord gaat met een afspiegelingskollege op programmatische basis, waarin ze een wethouder meer - en gezien de persoon teveel - in verkrijgt. Het gezamenlijke program verdwijnt in het archief waar het zorgvuldig opgeborgen wordt, zodat het over vier jaar weer gebruikt kan worden. De PPR en het incidentele lid van de PvdA, dat het programma durft aan te halen, wordt eigenlijk een gebrek aan kennis van de democratische spelregels verweten.

Kijk verder naar Voorburg (splittings PAK-fractie n.a.v. programkollege), naar het College Rijnmond (afwijken van openbaarheid), Enschede, Maastricht enz.

En de ene rooie haan Max v.d.Berg kraait wel, maar behoort blijkbaar biologies tot een andere familie, daar hij nog niet in staat geweest is nakomelingen te verwekken.

De PvdA is de enige partij die zich identificeert met dit kabinet (Den Uyl is dan ook de enige lijsttrekker in de regeringsploeg). Diezelfde Den Uyl is ook een bijzonder kapabel en geslepen man; uit zijn kompromissenkoffer zal nooit een regeringsvoorstel rollen dat voor de PvdA-fractie aanleiding zou kunnen zijn om de regering te laten vallen. Als dit kabinet ooit valt gebeurt het omdat de confessionelen meer hoop op de verkiezingen hebben - het CDA-rommeltje onder de goddelijke deken der liefde weet te bedekken - of omdat zij blootstaat aan bijzonder grote druk van haar rechtse achterban, of omdat de PPR zodanig geforceerd wordt, dat zij het vertrouwen in het kabinet moet opzeggen.

Nu is dat voor mij het probleem niet; het mei-kongres zal zich uitspreken over de toetsing van het regeringsbeleid aan Keerpunt. Wanneer het Kongres besluit dat die toetsing negatief uitvalt, is dat een beslissing van het bevoegde orgaan in de partij. Het probleem ligt in al die kleine, andere dingen, zoals: hoe stel je je op tegenover roel v.duyn, doe je wél of níét mee aan die starfigherdemonstratie, hoe reageer je op het verlangen van de PvdA om de mogelijkheid van dubbellidmaatschap op te heffen?

Wanneer er haagse PPR-leden zijn die n.a.v. dit artikel privé of georganiseerd erover willen praten, sta ik er graag voor open.

jaap de jong.